

Semmelweis Egyetem
Testnevelési és Sporttudományi Kar
Rekreáció Szak

A cserkészlet és a rekreáció kapcsolata

A cserkészlet, mint rekreációs eszköz és nevelési módszer

Konzulens: Dr. Gombocz János

Készítette: Gaál Attila

2010.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék:	2
1.Bevezetés:	4
1.1. Kérdésfeltevések	5
1.2. Hipotézisek	6
2. A cserkészzet bemutatása	6
2.1.A cserkészzet fogalma	6
2.2. A cserkészzet célja	7
2.3. A cserkészzet alapelvei	7
2.4. A cserkészzet nemzetközi története	7
2.5. A magyar cserkészzet	9
3. Pedagógia rendszer	11
3.1. A cserkész pedagógia	11
3.2. 2 gondolat Bi-Pitől, amik összefoglalják pedagógiáját	12
4. Rekreáció	15
4.1. Fogalom meghatározás	15
5. A cserkészzet pozitív hatásai a jellemre, társadalomra a rekreáció, és a cserkész pedagógia tükrében	17
6. Saját vizsgálat	23
6.1.Kérdőív	24
6.2. Interjúk	29

6.2.1. Interjú Solymosi Balázs cst. (205.) országos	
Vezetőtiszttel (a nevelési programért felelős vezető)	29
6.2.2. Interjú Nyisztor Ákossal és feleségével, Vas Ritával,	
a cserkész családról	32
7. Összefoglalás és a hipotézisek értékelése	35
8. Mellékletek	36
8.1. A 10 cserkész törvény	36
8.2. Cserkészfogadalom	37
9. Jegyzetek	37
10. Irodalomjegyzék	38

1. Bevezetés

Szakedolgozatom témája a cserkészzet. Ebben a témakörben még nem sok szakdolgozat született (ilyen megközelítésben ez az első), viszont én fontosnak tartom írni erről, és minél több embert megismertetni vele. A cserkészzet szakirodalmából, valamint a rekreáció szakterületéről is több könyvet elolvastam, és felhasználtam. De olyan könyvről nem tudok, ahol a kettő együtt szerepelni. Persze megemlítik a cserkészzet pozitív hatásait, de hogy ez a rekreáció területén mennyire fontos azt ilyen formában nem. Így konkrét irodalmi áttekintést erről a témáról nem tudok adni. Sajnos még mindig nem ismerik elegendően, vagy csak hallottak róla, de fogalmuk sincs, mit takar pontosan ez a mozgalom, vagy épp hogy negatív kép áll előtte. Egy 2008-as felmérés szerint 6236 cserkész van Magyarországon.¹ Ebben a felmérésben szerepel az összes többi ország adata is, és azt hiszem, van hova fejlődünk mennyiségben. Minőségileg, úgy gondolom világviszonylatban nem állunk rossz helyen, de ezt majd láthatjuk a történelmi áttekintésből és a vizsgálatból is.

Fontos lenne, és jó hatással lenne az egész országra, hogyha több fiatal nőne fel cserkész szellemiségben, ehhez azonban az kell, hogy megismerjék az emberek a cserkészzetet úgy, ahogy az valójában működik és él. 20 év elteltével ne keverjék még mindig össze az úttörő mozgalommal. Sajnos a toborzásokon látszik, hogy nem tudják a szülők, mi is ez- pedig a cserkészzet a szülőkkel együtt működik a legjobban. (Egyik nevelési, pedagógiai terület sem elég önmagában. Jó, ha a gyerekeket minél több helyen nevelik azonos/hasonló szellemben). Még mindig idegenkednek ettől a mozgalomtól, hisz nem ismerik, vagy ami még rosszabb, összekeverik akár az anno kötelező úttörő mozgalommal.

Először a cserkészzet sport értékéről gondoltam, hogy írok, mint fontos területről, ami valóban az is, de a szellemiség, ami a magyar cserkészzetet jellemzi, ezen túlmutat. Így mindkettő fontosságáról fogok írni dolgozatomban. Valamint a cserkészzetet a rekreációval állítom párhuzamban, ezzel is bizonyítva, hogy a cserkészzet is az egészséget tartja szem előtt, mind testi, lelki, szociális és szellemi

értelemben egyaránt. Mivel a rekreáció népszerűsége rohamosan nő,- nemhiába, hisz szeretnék az emberek egészségesek lenni- talán a párhuzam láttán, szembetűnővé válik, miért is fontos a cserkész pedagógiai módszer.

Dolgozatomat úgy építettem fel, hogy először bemutatom a cserkészetet, annak fogalmi meghatározásait; hazai és nemzetközi történelmét; Baden Powel of Gilwell (Bi-Pi, az alapító) néhány gondolatát, és a magyar cserkészet pedagógiáját. Majd a rekreációról írok röviden és kapcsolom össze a cserkészettel. Ezek után következik a saját vizsgálatom. A kérdőív a cserkészek sportolási szokásaival foglalkozik, illetve arra próbáltam fényt deríteni, hogy a cserkészet mennyiben segíti elő a szabadidő hasznos eltöltését, és az egészséges életmódra mennyire szoktat rá. Két interjút készítettem. Egyet egy vezető cserkészttal, aki átlátja az itthoni helyzetet, hogy mi jó így és min kell változtatni, hogy még jobban működjön a cserkészet. Egyet pedig a csapatparancsnokkal, más megközelítésből. Cserkészszülőkként, miben más egy cserkészcsalád, mint az átlag. Azt gondolom ez egy nagyon érdekes témakör, amiből szintén kiderül, miért is értékes a cserkészet. Végezetül az eredményeket értékelem, összefoglalom a szakdolgozatom lényegét, és a kutatás eredményeit.

A dolgozatom célja tehát, hogy a következő kérdésekre megkapjam a választ és hogy, a hipotéziseim állításait bizonyítsam vagy elvessem.

1.1 Kérdésfeltevések

Elősegíti-e a cserkészet a minőségibb, boldogabb életet?

Mennyire készíti fel a cserkészet a gyerekeket arra, hogy minőségi, jó életet éljenek?

Egészségesebben élnek-e a cserkészek az átlagnál?

Cserkésztudásukkal és szemléletükkel mennyire válnak a társadalom hasznára?

1.2 Hipotézisek

Mérlegeltem, hogy egy ilyen típusú dolgozat megkívánja-e a hipotézisállítást, ugyanis előre látható volt, hogy feltételezéseimet nem áll majd módomban számszerűen is bizonyítani. Mégis úgy véltem, hogy e feltételezések hipotézis-szerű összefoglalása segítségemre lesz, a gondolatmenet kialakításában és vizsgálataim –ugyan nem számszerűen- igazolják feltevéseimet.

Aki többéves cserkészmuálttal rendelkezik az megtanulta, hogy képes minőségi módon élni az életét.

A cserkészzet fő célja a gyerekek számára való életrendezés, amely által kellően tudatosul bennük a helyes életvitel.

A cserkészek környezettudatosabban élnek, jobban odafigyelnek saját és környezetük egészségére. A cserkészek többet sportolnak az átlagnál, több időt töltenek el szabadban.

A cserkészek a társadalom hasznos tagjai lesznek, azáltal, hogy törekednek helyesen és egészségesen élni, jó példát mutatva, ezáltal másoknak is.

2. A cserkészzet bemutatása

2.1.A cserkészzet fogalma:

A cserkészzet egy önkéntes, politikamentes ifjúságnevelő *mozgalom*, amely nyitott mindenki számára származástól, nemtől, társadalmi és vagyoni helyzettől, valamint felekezettől függetlenül. Célját, alapelveit és nevelési módszereit alapítója, Lord Baden-Powell of Gilwell határozta meg.² Nem szeretném részletezni a fogalmat, csak az ifjúságnevelő mozgalomra térnék ki. Fiataloknak szól, az ő nevelésük a cél, de a cserkész fogadalom egy életre szól. Aki fogadalmat tett cserkész marad örökre. Ez nem egy sport, vagy hobby, amit elkezdünk, és ha megunjuk, keresünk egy másikat. Tudatos döntés eredménye, ami örök érvényű. Mozgalom, mert törekszik valamilyen célt elérni. A szervezet minden tagja azonos célt követ országos és nemzetközi viszonylatban is. Törvényeink és fogadalmunk tisztázza, hogy mi is a cél, amire törekszünk. Jellemesebb embert nevelni. Erre törekednek a vezetők, egy nagyon jó pedagógiai módszer segítségével. E mozgalom nevelt fel több mint 250 millió cserkészt.

(1985-ös adat, tehát kb. 77 év alatt). Ma a világon mintegy 26 millió fiú és lány vallja magát cserkésznek. (1998-as adat)³

2.2.A cserkészzet célja

Az alapító szerint az istenhitre, és a lelkiismeretre épített jellemnevelés, egészséges testedzés és gyakorlati ügyesség fejlesztés által a cserkészttörvény és – fogadalom életre váltásával hasznos, értékes és felelősségteljes emberek nevelése a társadalom számára.⁴ A magyar cserkészzet lényegét a legnagyobb magyar cserkészek (Sík Sándor, Teleki Pál) így fogalmazták meg tömören, de mégis tökéletesen: Emberebb embernek, magyarabb magyarnak kell lenni.

2.3.A cserkészzet alapelvei

Isten iránti kötelesség (saját hite szerinti vallás gyakorlása).

Kötelesség mások iránt (embertársainak és hazájának önzetlen szolgálata).

Kötelesség önmagával szemben (saját jellemének, lelki és testi adottságainak fejlesztése).⁵

2.4. A cserkészzet nemzetközi története

1857. február 22-én Londonban született lord Robert Stephenson Smyth Baden-Powell of Gilwell (Bi-Pi), a cserkészzet megalapítója. Korán árvaságra jutott. Édesapja halála után nagyon szegényes körülmények között ugyan, de nagyon szép gyermekkort élt meg. Testvéreivel(7) hatalmas túrákat tettek Anglia erdeiben, és küzdelmes vitorlás utakat hajóztak végig a La-Manche-on. A sandhurst-i katonai akadémiára jelentkezett. A felvételi versenyvizsgán második lett a több mint 700 jelentkező közül. Így a kor szokásai szerint kikerülhetett a kiképzést, és alhadnagyi rangban Indiába, a nevezetes 13-as huszárokhoz irányították. Gyorsan elsajátította a katonai tudományokat. Remekül tájékozódott a terepen, kitűnő térképeket rajzolt, gyorsan „barátkozott” és színészi képességeinek köszönhetően jó szolgálatot tett a felderítőknek. Emberei rajongtak érte, kiképzőként a legjobbak közé tartozott. Módszere annak idején szokatlan

volt: kis csoportok működtek egy vezető irányításával.⁶ Hírnevét öregbítette a tény, hogy győzelmeit minimális vérontás árán érte el. A cserkész eszme kialakulása 1899-hez köthető. Ekkor Bi-Pi-t dél-afrikai holland telepesek a búrok elleni háborúban Mafeking város megvédésével bízták meg. A súlyosbodó helyzet következtében kénytelen volt a tizenéves fiúkat megbízni a sebesültek ápolásával, hírvitellel, élelmiszer- és lőszerszállítással. Feltűnt neki a fiúk ügyessége és találékonysága és ekkor tudatosult benne a gondolat, hogyha a fiatalokat felelősségteljes munkával bízzák meg az jellemük fejlődésében is megmutatkozik. Rájött, hogyha a fiúk kiképzése alkalmazkodik a természetükhöz, érdekli őket, akkor gyorsan tanulnak, és ha megbízást kapnak lényegesen nagyobb feladatokat képesek végrehajtani, mint azt gondolnánk. E győzelem után hazatérve kősként fogadták, és 1899-ben a katonák számára kiadott könyvét (*Aids to scouting*) a fiatalság és pedagógusok, nevelők is nagy számban olvasták. Ekkor döntött úgy, hogy ír egy könyvet kifejezetten a fiataloknak, de először gyakorlatban ki akarta próbálni módszerét. Így 1907-ben kísérleti tábort szervezett 22 fiú részvételével Brownsea – szigeten. Ezt tekintjük a cserkészlet megalakulásának (1907. augusztus 20.). 1908-ban adta ki könyvét a *Scouting for boys*-t (Cserkészlet fiúknak), ami után rohamosan terjeszkedni kezdett a cserkészlet. Kezdetben Angliában, majd a világ minden részén megismerték és alkalmazták zseniális módszerét. 1910-ben a nagy érdeklődésre való tekintettel Bi-Pi és húga, Agnes létrehozta a lánycserkészletet, kezdetben külön mozgalomként, majd együtt a fiúkkal. Később Bi-Pi felesége, Olave vette át a lánycserkészlet vezetését. A terjedéssel párhuzamosan megindult a vezetőképzés is. 1923-ban a világ cserkészeinek a száma már elérte a 2 milliót. A nemzetközivé válás hatására 4 évente világtalálkozókat (*jamboree*) szerveztek. Az első 1920-ban Angliában volt, az olimpia helyszínén. Kezdetben versenyzésről szóltak, míg később a cserkész barátságok nemzetközi szinten való elmélyítéséről. Megteremtve ezáltal is az országok közti békét. Úgy gondolom ez az egyik legnagyobb érdeme a mozgalomnak. Ha megismerik egymást a különböző nemzetek ifjai, rájönnek egyformaságukra, a másik kultúrájának szépségére így teremtve meg egy békésebb világot, ahol a tudatlanságon túlmutat a saját pozitív tapasztalat, más ország fiataljaival szemben. Ezt igazolja az is, hogy mindössze 7 országban nincs

ma cserkészzet. Ebből 5 országban tiltja a rendszer, de például Kínában ettől függetlenül még nem hivatalosan működik.

Bi-Pi 1941. január 7-én halt meg legnagyobb sikereinek földjén Afrikában, a Kilimandzsáró lábánál, ahová öreg napjaira visszavonult.⁷ A cserkészzet tovább virágzott és virágzik azóta is. A Cserkészek Világszövetsége 25 millió aktív cserkészzel ma is a világ legnagyobb ifjúsági szervezete.

2.5. A magyar cserkészzet

Magyarországon a cserkészmozgalom az 1910-es években kezdte meg hódítását (a Boy Scout magyarra fordítását követően). Megalakultak az első cserkészcsapatok, és 1912. december 28-án alakult meg a Magyar Cserkészszövetség, hogy egységes képzést hozzanak létre az egész országban, a baden powelli elveknek megfelelően. Egyre jobban terjedt az ifjúság körében, de eszméit néhányan még elleneztek. Az 1913-as vági tutajút hatására azonban újabb lendületet vett a mozgalom. A következő hullámvölgyet az I. Világháború jelentette, ahol a vezetők nagy részére szükség volt a háborúban. A háborút követően a kommunista diktatúra feloszlatta a cserkészzetet, de a Tanácsköztársaság bukása után gyorsan újjászerveződött 1919-ben. Megjelent a Magyar Cserkész című lap. Beindult a vízi cserkészzet, és a kiscserkész képzés is.

Az első világjamboreen nem tudtunk részt venni, de 1924-ben Koppenhágában a 3. helyezést értük el Anglia, és Amerika után. Nem csak a versenyekben (ekkor még versenyzésről szólt), de a versenyszámokon kívüli viselkedésünk is példaértékű volt, ami sokat javított a magyarok megítélésén a világháború után. 1926-ban rendezték meg a Megyeri Nagytábort közel 10000 cserkész részvételével, ami szintén hatalmas siker volt és tovább öregbítette a magyar cserkészzet hírnevét. (Ezekben az időkben mindenki tudta mi az a cserkészzet, és el is ismerték hatékonyságát.) 1928-ban Parádon rendezték meg az első leánycserkész konferenciát Bi-Pi és felesége részvételével, ahol megalakult a Leánycserkész Világszövetség. Az 1933-as Gödöllői jamboree hatalmas lehetőség volt a magyar cserkészzet számára, ahol valóban sikerült bizonyítani, hogy a magyar cserkészzet példaértékű. Közel 30000 cserkész vett részt, 54 országból.

Horthy Miklós kormányzó, Teleki Pál magyar főcserkész, későbbi miniszterelnök, és Bi-Pi is üdvözölte a megjelent cserkészeket. A tábor után a külföldi csapatok egy-egy magyar csapatnál vendégeskedtek, hogy lássák az élő magyar cserkészteket is, nemzetközi barátságok alakuljanak ki, és közelebb kerüljünk ahhoz, hogy valóban minden cserkészt testvérünknek tekintsük. 1939-ben hazánkban volt az I. leánycserkész találkozó (Pax Ting). 1940-ben Ábrahámhegyen dolgoztak ki egy új próbarendszert, ami a Biblia és a haza szeretetén és tiszteletén alapult.

A II. Világháború és Teleki Pál halála mindent felforgatott. A cserkészteket be akarták olvasztani a Levente mozgalomba, szerencsére sikertelenül. 1944-ben a nyilasok fel is oszlatták a MCSSz.-et, de a „felszabadítás” után nyomban újra alakult. Ez sajnos nem tartott sokáig, mert a Magyar Kommunista Párt igyekezett beolvasztani az úttörő mozgalomba, és sajnos sajátos eszközeivel el is érte a cserkészteket hivatalos megszűnését. Ennek ellenére titokban igyekeztek életben tartani a cserkészteket, hogyha majd eljön egy jobb időszak, legyen miből újraéledni.

A cserkészteket a rendszerváltáskori újjáalakulásig szünetelt Magyarországon, de a magyar cserkészteket külföldi emigrációban tovább élt, akikkel természetes igyekeztek tartani a kapcsolatot az itthon maradtak. A rendszerváltást követően sorra alakultak újjá a cserkészcsapatok, és megalakult a Magyar Cserkészszövetség is. Felismerve a vezető hiányt egyre több képzés indult, hogy minél előbb visszatérjen az a cserkészteket, amit sok évig elnyomtak, pedig sokat adott az országnak. Azóta újra részt veszünk a világ jamboree-kon és a középkelet európai jamboree-kon is, amit idén (2010) hazánk szervez. A cserkészteket 2007-ben ünnepelte 100. évfordulóját, amiről országszerte programokkal emlékeztek meg, és mindenki megújíthatta fogadalmát. Hazánkban 6000 körül van az aktív cserkészteket száma, ami reméljük fokozatosan növekedni fog. Mi, akik tudjuk mit adhat ez a fiataloknak, erre törekszünk.

3. Pedagógiai rendszer

3.1. A cserkész pedagógia

Bi-Pi dolgozta ki a cserkész pedagógiát és ennek megvalósítható módszerét, amit a következőkben röviden ismertetek. Amint már a cserkészzet bemutatásánál láthattuk a cserkészzet célját, e módszer ezt hivatott megvalósítani. Ma azt mondjuk, hogy a cserkész módszer öt eleméből, ha bármelyik is hiányzik, akkor ott nem beszélhetünk cserkészetről. Ebből 4-et a WOSM határozott meg, az ötödiket mi magyarok tettük hozzá.

Ezek a következők:

1.Fogadalom és törvények

A 10 cserkész törvényt kötelességünk mindig és mindenkor megtartani. Ám ez nem könnyű feladat, főleg a mai világban. (persze régen sem volt az) Erre kell törekednünk a nap minden percében, mert erre tettünk fogadalmat. De az előttünk álló vezetőink jó példáját látva könnyebb haladni a helyes ösvényen.

2.Kisközösségi (őrsi) rendszer

Azt az adottságot használja ki a cserkészzet, amit Bi-Pi anno nagyon jól megfigyelt. A fiatalok bandákba tömörülnek és követik a néhány évvel idősebbeket, felnéznek rájuk. A cserkészzetben a jó példát tanulják meg az őrsvezetőjüktől. Ennek az egységnek (6-10fő) köszönhetően válik a cserkészzet gyakorlati és közösségi munkává. Itt alakulhat ki az önuralom, a csapatmunka, a bizalom kiépülése és az alkalmazkodás.

3.Cselekedve tanulás

Amit látunk, arra emlékezünk, amit hallunk, arról véleményünk van. De amit csinálunk, az az igazi tudás. Saját tapasztalataink által tanulunk a legtöbbet. Nem elméleti oktatást ad, ahogy az iskolák nagyrésze. Rengeteg játék és gyakorlat által tanulnak a fiatalok.(kézművesség, barkácsolás, térképészet, alaki gyakorlatok stb.) Ezáltal élvezik is, amit csinálnak, és közben természetesen mozognak sokat.

4. Folyamatos ösztönző, vonzó és hasznos programok (lehetőleg a természetben)

Önkéntességről lévén szó érthető, hogy vonzó programok kellenek, hogy eljöjjenek a gyerekek. Ez életkoronként más, ezért is vannak a cserkészetben korosztályok. Folyamatosnak kell lennie, hogy lépésről lépésre közelebb kerüljünk az elérendő célhoz (jellemesebb ember). Az elért eredményt a próbákkal tudjuk felmérni. A vonzó programokhoz hozzátartozik a természetben eltöltött idő. Itt közelebb érzik magukat az emberek a Teremtőhöz. Mi sem bizonyítja ezt jobban, hogy a természetben élő népek sokkal jobban hittek/hisznek a természetfelettiben. Az itt eltöltött közös idő (tábor, portya) igazi egységgé kovácsolja a csapatot, mert összefogás nélkül nem működik a cserkészet. (Ahogy sokminden más sem.)

5.A magyar hagyományok és kultúránk ápolása

1939-41 között Ábrahámhegyen ültek össze Teleki Pál vezetésével a cserkészvezetők, hogy újra átgondolják a pedagógiai programot. Ekkor határozták el, hogy a magyar cserkészet alapjának a Bibliát (vallásosságot) és a magyar nép kultúráját kell tekinteni. Ez a módszer segít megőrizni hagyományainkat, segít megismerni önmagunkat, közösségünket és nemzetünket.

Ebből az 5 pontból jól látszik, hogy a cserkész módszerek átfogó nevelést nyújtanak a fiataloknak. A gyerekekre, mint egészre próbál hatni, nem csak egy-egy területen fejt ki hatását. Igyekeznek minél inkább jellemes és egyéni személyiséget kifejleszteni.

3.2. 2 gondolat Bi-Pitől, amik összefoglalják pedagógiáját

Bi-Pitől rengeteg zseniális, bölcsesség, életvezetési tanács, útmutatás a boldogság felé és pedagógiai gondolat származik. Rengeteg könyvet írt a cserkészetrel kapcsolatban, amelyekben leírja, hogyan élhetünk egészséges, boldog életet; hogyan válhatunk hasznos tagjává a társadalomnak; és hogyan neveljük vezetőként a kisebb cserkészeket. Leghíresebb ezek közül a Scouting for boys (Cserkészet fiúknak) ami a világ 4. legolvasottabb könyve volt a 20. században a Biblia, a Korán és Mao-Ce-tung Vörös könyvecskéje után.⁸ Gondolatai közül kettőt emelnék ki, amik összefoglalják, és jobban megértetik a cserkészet fontos szerepét.

Elsőként azt az üzenetét írta le, melyet a szülőknek címez. Ebben sorolja fel azt a 12 okot, hogy miért érdemes cserkészsé válni a gyerekeknek.

1. A cserkészet egészséges társaságban, hasznos elfoglaltsággal tölti ki a szabadidejét.

2. Jellemet ad fiának, amely nélkül semmiféle pályán sem lehet sikert elérni.

3. A cserkészet nem katonai mozgalom. Arra törekszünk, hogy egyénileg neveljünk jó honpolgárokat, nem akarunk fiú-katonaságot!

4. A cserkészet alkalmat ad a szolgálatra, Isten dicsőségére és embertársaink javára. Ez az igazi vallásosság alapja.

5. A cserkészet ügyessé teszi fiát.

6. A cserkészet a fiába oltja a becsületesség és tisztelet érzését. Fia nem lesz tiszteletlen és nem fog hazudni.

7. A cserkészet fiát önbizalomra tanítja, mert megismeri, hogy miképpen segíthet önmagán és másokon.

8. A cserkészet egyéniséget ad, mert fiát a szabad levegőre és magavigyázására szoktatja.

9. A cserkészet kikutatja a fia hajlamait, és segítségére van a pályaválasztásban.

10. A cserkészet boldoggá teszi fiát, mert kedves barátokkal és a természet szépségeivel veszi körül.

11. A cserkészet kiszélesíti a fia világ-látását. Mióta a cserkészet elterjedt minden művelt országban, a fiúk állandó kapcsolatban vannak egymással.

12. A cserkészet férfit akar nevelni a fiából, olyan férfit, amilyennek Ön látni szeretné.⁹

Úgy gondolom, ezek elég meggyőző érvek, és abban az időben rengetegen váltak is cserkészsé. Ez a 12 pont mai napig meghatározza a cserkészetet. Ma is erre törekszik a cserkészet. Azóta sok minden változott, de a cserkészet is igyekszik lekövetni ezt a változást, és a megfelelő módon nevelni az adott kor ifjúságát.

Bi-Pi halála előtt 20 évvel írta meg búcsúlevelét. Aki ezt elolvassa, láthatja, hogy milyen értékeket képvisel a cserkészet, és talán megérti, hogy maradhatott ennyi megpróbáltatás árán is életben világszerte.

„Kedves cserkészek!

Ha valaha láttatok már Peter Pan című filmet, emlékeztek, hogyan mondta el a főkalóz a búcsúbeszédet minden alkalommal, attól tartva, hogy amikor eljön a halál órája, nem lesz már ideje a búcsúra. Így áll a helyzet velem is, és – bár nem haldoklom- most én is búcsú üzenetemet akarom elküldeni nektek.

Emlékezzetek arra, hogy ez az utolsó üzenet, amelyet tőlem valaha kaptok, véssétek hát jól emlékezetetekbe.

Nagyon boldog életem volt és azt akarom, hogy a tiétek is az legyen.

Hiszem, hogy Isten azért teremtett bennünket ebbe a szép világba, hogy boldogok legyünk és élvezzük az életet. Csakhogy a boldogság nem a gazdagságból ered, nem a sikeres karrierből, és nem saját vágyaink kielégítéséből. A boldogsághoz vezető út ott kezdődik, hogy fiú korotokban egészségessé és kitartóvá fejlesszétek magatokat, hogy felnőttként hasznosak lehessetek, és élvezni tudjátok az életet.

A természet ismerete megmutatja számotokra, hogy mennyi teljes szépségű és különleges dologgal látta el Isten, boldogításunkra a Földet. Legyetek elégedettek azzal, amit kaptatok és használjátok fel a lehető legjobban. Nézzétek a dolgok derűs oldalát és ne a borúsát.

Ám az igazi boldogságot csak a másoknak nyújtott boldogság által érhetitek el. Igyekeztek ezt a világot egy kicsit jobb állapotban magatok mögött hagyni, mint ahogy találtátok: úgy amikor eljön halálotok órája, boldogan halhattok meg abban a tudatban, hogy nem vesztegettétek el az időtöket, megtettétek, ami tőletek telt.

Legyetek készek a boldog életre és a boldog halálra. Ragaszkodjatok mindig a fogadalmatokhoz- akkor is, ha már nem vagytok gyerekek. Isten segítsen ebben benneteket.

Barátotok: Robert Baden- Powell”¹⁰

4. Rekreáció

4.1. Fogalom meghatározás

Elengedhetetlen tisztázni az elején a rekreációval kapcsolatos fogalmakat, hogy később átlátható legyen a cserkészettel való kapcsolata. Ezért a legfontosabb fogalmakat amennyire lehet, röviden ismertetem, majd egy későbbi fejezetben példákkal mutatom, be a cserkészet, hogyan is tud elérni ezen a területen pozitív hatásokat.

A rekreáció fogalma¹¹: A szabadidő eltöltés kultúrája. A jó közérzet, a jól-ézés, a jól-lét, a minőségi élet megteremtését szolgálja, miközben a rekreálódó felüdülését, felfrissülését és szórakozását is eredményezi. Az életminőség tana.

A rekreáció eszköze¹²: Azokat az egyéni és társadalmi érdekeket kielégítő (pozitív) magatartásformákat nevezzük rekreatívnek, amelyek az ember jó szomatikus, pszichés és szociális közérzetének megteremtésére, a kreatív cselekvő-, és az optimális teljesítőképesség megújítására irányulnak. De el kell mondani, hogy a rekreáció nem csodaszer, nem mindenható. Nem tud választ adni a szegénységre, fajgyűlöletre, rasszizmusra stb.

Rekreatív többlet¹³: A nem szabadidős tevékenységeinkben keletkező rekreációs hatásokat jelenti. (pl. munka, fiziológiai szükségletek közben fellépő rekreatív élmény)

Rekreációs sport¹⁴: Célja nem a genetikai határig történő teljesítményfokozás, hanem a jó közérzet, az egészséges állapot elérése, élményforrás, kikapcsolódás.

Szellemi rekreáció¹⁵: A kultúra, szórakozás és a művelődés kérdéseivel, a műveltség típusaival és a kulturális élet problematikáival foglalkozik. Ide tartoznak még egyéb szellemi síkon történő szabadidő eltöltési formák.

Szabadidő¹⁶: Az egyén társadalmilag kötött, azaz az egyén mások iránti-, és a fiziológiai szükségletek kielégítésén, az egyén önmagával szembeni kötelezettségein túl fennmaradó szabad felhasználású időt értjük.

Szabadidő-tudat¹⁷: Megtervezett, tudatosan szervezett szabadidő. A munkahelyen, iskolában beosztják a legtöbb ember idejét, így nem tervezi önállóan. A szabadidő eltöltést viszont nekünk kell megtervezni, amit tanulni kell. Kell, hogy legyen életstratégiánk, céljaink, cselekvési terveink, és időbeosztásunk.

Leisure¹⁸: Minősített, élménydúsnak megélt szabadidő; rekreatív szabadidő.

Flow¹⁹: (áramlat, sodrás) A tökéletes élmény alapja a flow, vagyis az a jelenség, amikor annyira föloldódunk egy tevékenységben, hogy minden más eltörlődik mellette, az élmény maga lesz olyan élvezetes, hogy a tevékenységet folytatni akarjuk pusztán önmagáért. (Totális élmény, ami minden gondolatunkat, minden érzékszervünket leköti, kitölti.)

Egészség²⁰: (WHO): A teljes testi, lelki, szociális, és szellemi jól-lét, jó közérzet, a szervi és mentális jól működés, a szellemi teljesítőképesség állapota; nem csupán a betegség és testi nyomorúság hiánya.

Egészséges életmód²¹: Alapelveit a kerülendő és követendő rendezőelv határozza meg a táplálkozás, rendszeres fizikai aktivitás és pihenés terén. ehhez tartozik még a problémamegoldás, stresszoldás, optimista életszemlélet, igényes szabadidő eltöltés. Fontos még a káros szenvedélyek, függőségek elkerülése.

Boldogság: A saját sorsunkkal, körülményeinkkel való megelégedettség érzése. Nem pillanatnyi öröm, hanem hosszan tartó állapot. Természetesen mindenkinek mást jelent a boldogság, mindenki másban látja a saját boldogságát. (Ha eljutsz odáig, hogy azt kívánd: „Minden maradjon úgy, ahogy éppen van!”, akkor sikerült elérni.)

Civilizációs ártalmak²²: A civilizáció gyors fejlődését követő áldások mellett ártalmak is megjelentek, amik sajnos negatívan befolyásolják korunk emberét. Ezek ellen lehet küzdeni, és kötelességünk is mindannyiunk érdekében.

- Fizikai aktivitás csökkenése.
- Megnövekedett (di)stressz mennyiség. Teljesítékényszer.
- Túlfogyasztás (életmódhibák).
- Környezeti ártalmak.

5. A cserkészlet pozitív hatásai a jellemre, társadalomra a rekreáció és a cserkészpedagógia tükrében

Sokat gondolkoztam azon, hogy tudnám a legjobb rendszerben leírni a pozitív hatásokat, de az információ gyűjtése közben rájöttem, hogy nem lehet őket igazán külön választani. Ami a cserkészpedagógiában jó, az általában rekreációs tekintetben is jó hatással van az emberre. Elősegíti az egészségét, akár testi, lelki, szociális, vagy szellemi életben. Amiről, úgy gondolná elsőre az ember, hogy egy „egyszerű” tudás átadás az sokkal több annál.

Nagyon jó példát hozott fel erre Solymosi Balázs a vele készített interjúban. Megkérdezte, miért is oktatok úszást? Mit adok ezzel a gyerekeknek, szülőknek. (Kivetíthetnénk akár arra is, hogy hosszú távon a társadalomnak.) Az, hogy a gyerekek megtanuljanak úszni csak egy kis tudás átadás. De emellett vannak az igazán fontos értékek: otthonossá válik egy idegen környezetben, ezáltal *önbizalmat* adunk neki. Rájön, hogyha kitartó elérheti a célját. Helyes viselkedést is tanul közben. Önrudat. Megtanulja, hogy tisztelje a természetet; jelen esetben a vizet, stb. Tehát, ha hozzáteesszük a nevelési célokat sokkal többet adunk. A cserkészlet ebben törekedik a tudatosságra.

Próbáltam szétszedni olyan tekintetben, hogy mi jó az egyénnek, és mi a társadalomnak. De belegondolva, egy jó pedagógiai módszernél a kettő ugyanazt akarja. Ami jó nekem az jó hatással van a közösségre is. (Cserkészetben a közösség az első, és nem az egyén, de ami a közösségnek jó, az az egyén fejlődését is elősegíti általában.) „Tetteket kívánok, mert erre van a legnagyobb szükségünk... (a nemzetnek) A legnagyobb tett a szép, egészséges egyéniség. Ma és mindennap dolgozzál magadon, szép, erős, Istenből élő egyéniségeden.” Sík Sándor²³

Látható tehát, hogy nem egyszerű rendszerben szedni a pozitív hatásait. Igyekszem minél többet, minél logikusabb gondolatmenet szerint leírni, de a sokrétűsége miatt, hogy minden mindennel összefügg nem egyszerű feladat.

Egy elszomorító ténnyel kezdeném. A mai gyerekek egyre tudatlanabbak világszerte, az 1976-os adatokkal összehasonlítva. Televízió és számítógép előtt ülve nem serkentik agyukat gondolkodásra. Nem csoda hát, ha ellustulnak - nem csak fizikai értelemben, de szellemi téren is. Sajnos olyan kutatások is napvilágot láttak, hogy a lelki egészségük is rosszabb állapotban van. Egy másik kutatás mutat rá konkrétan a hibára. A tanulók egyre gyengébb teljesítményének fő oka a művészeti és gyakorlati képességeik fejlesztésének elhanyagolása. Régebben ugyanis a gyerekek játékaik során sokféle olyan készséget elsajátítottak, amit a számítógép és a tv előtt ülve nem lehet kifejleszteni. Építettek, barkácsoltak, fűrtak-faragtak, a lányok kötögettek, babaházat készítettek, egyszóval csupa olyan tevékenységet végeztek, amelynek segítségével nem csupán kézügyességük fejlődött, de absztrakciós képességeik is.²⁴ A cserkészetben ez még mindig meg van. A gyerekek folyamatosan kreatív feladatokat oldanak meg, így fejlődnek ezen képességeik.

A legnagyobb probléma a mai társadalommal, az iskolával, hogy a nevelés végterméke a „Ki mit tud?”, nem pedig a „Ki milyen?” versenyeken mérhető le, hiszen az értelem és a tudás elébe kerül a jellemnek, erkölcsnek, s a gyermekgyárak termelik az élni nem tudó fiatalokat, pedig az élet csak az emóció-reláció- akció szerves egymásra épülésével adja meg az alapvető képességet, hogy élni tudjunk.²⁵ „A pedagógia átalakult az információ átadásra. A nevelés háttérbe szorult, mert a pedagógusnak nincs ideje foglalkozni a gyerekekkel. Ezt adja meg

vagy pótolja a cserkészzet. Emberebb embert próbálunk nevelni. A cserkészzet a gyerek számára életrendezés. „Értékrendet, módszereket szeretnénk átadni. Amikor még valaki kicsi, akkor öt százalékban önmagát neveli, 95 százalékban mások nevelik. A cél, hogy felnőtt korára ez az arány megforduljon. Ha nincs közösségi élete, akkor nem lesz cserkész. A közösség nagyon fontos, ezt életünk végéig megtartjuk”- mondja Solymosi Balázs.²⁶

A következőkben a rekreációs fogalmakkal összefüggésben mutatom be a cserkészzet pozitív hatásait. Igazából a cserkészzet a rekreáció egyik eszköze, mert több tekintetben is igyekszik elérni egy minőségi életet. Valamilyen tekintetben túl is mutat annál. Érthető, hiszen a rekreáció az egyén életét igyekszik szebbé tenni, míg a cserkészzet az egyénen keresztül a társadalomét is. A rekreáció nem csodaszer. Így például nem tud választ adni a szegénységre, fajgyűlöletre, rasszizmusra stb. A cserkészzet ebben túlmutat, mert egyenlőnek tekint mindenkit, és az emberek személyisége alapján értékeli őket.

A rekreatív többletet nagyon fontosnak tartom. Amikor az ember napi 8 órát dolgozik, elengedhetetlen lenne a minőségi élethez, hogy ez olyan munka legyen, ami közel áll hozzá, hasznosnak érzi magát, és szívesen csinálja. Bi-Pi 12 pontjában le van írva: A cserkészzet kikutatja a fia hajlamait, és segítségére van a pályaválasztásban. A gyerekek tényleg annyi, hasznos dolgot tanulnak, és ezek közül meglátják, hogy mi érdekli őket, miben is jók igazán. Ennek bizonyítására találtam egy érdekes cikket, amikben a következők olvashatók: Az egyesült államokbeli milliárdosok közül sokan már cserkészként elkezdték a versengést és a kitűnést a többiek közül. Steven Spielberg egyenesen azt állítja, hogy a szervezetnek köszönheti, hogy filmekkel kezdett foglalkozni. A cserkészszövetség 2007-ben ünnepelte százéves évfordulóját. Az egykori cserkész, Stephen Bechtel, az USA 5. legnagyobb magáncégének tulajdonosa 50 millió dolláros adományt adott át nemrég a szervezetnek, hogy az eseményre tervezett előkészületeket megtehessek. "Csak vissza szerettem volna adni azt, amit ők tettek értem, és ami még fontosabb, a fiatalokkal az országban" - mondta.²⁷ Amerikában nagy hagyománya van a jelvénygyűjtésnek, így mindenki megtalálhatja azt, ami

érdekli. De a programok során nálunk is hamar rájönnek a gyerekek, hogy mi is érdekli őket leginkább.

Mint már említettem a cserkészlet életrendezés. Segít abban, hogy hasznosan töltsd el az idődet. ne úgy, mint a magyar átlag, napi 4 óra tévé nézéssel. Kialakítja a helyes szabadidő tudatot, hogyan is oszd be az idődet. Úgy, hogy hasznos programokat nyújt, amit később saját szabadidődben is alkalmazhatsz. A vezetők jó példát mutatnak. A táborban láthatod, hogyha jól beosztod a 24 órát, akkor mennyi hasznos dolog belefér. A leisure és a flow élmény sem elhanyagolható. Táborokban, foglalkozásokon többször átélhetik a cserkészek, ezzel is megtanulva, hogy mik az igazán fontosak az életben. (Az ilyen élmények egy közösséggel együtt sokkal többet érnek, mint az anyagiak például.) A különböző kihívást jelentő túrák, feladatok, játékok közben szinte repül az idő, jól érzik magukat a gyerekek. (számháború, éjszakai támadás, meseerdő, kalandtúra stb.) Itt térnek ki a játékok fontosságára. A módszerek között is benn van a cselekedve (játszva) tanulás. Nemhiába. Játék közben nem veszi észre a gyerek mennyit mozog, és eközben mennyi hasznosat tanul. A csapat által sokkal jobban motiválva van bármilyen akadály leküzdésében, mint például testnevelési órán. (Egy egyszerű példa: Akadálypályán kötélmászásnál tudja mi a cél, küzd a csapatért, órán nem tudja mi értelme.) Mindeközben a természetben, friss levegőn vannak, aminek jótékony hatását talán nem is kell részletezni.

Fontosnak tartom megemlíteni, hogyan küzd a civilizációs ártalmak, és ezen keresztül a civilizációs betegségek ellen is. A fizikai aktivitás növelését segítik elő a kirándulások, túrák, portyák, táborok, a sok-sok játék és a friss levegőn eltöltött idő. Táborban minden nap van reggeli torna, és a gyereket buzdítjuk a sportolásra a cserkészlet mellett is. Már az újonc próba anyagában is benne van a heti rendszeres testmozgás az iskolai kereteken kívül, és az úszni, vagy kerékpározni tudás. Nagy probléma a mai világban a (di)stressz is. Az orvosokat felkereső betegek háromnegyed része stressz tünetekre és fáradtságérzésre panaszkodik. Ez egyrészt a teljesítőkényszerből adódik. Sajnos manapság minden a versenyzésről szól. Fiatal korban viszont káros tud lenni, a versenyre nevelés mozgástanilag és személyiségfejlődési szempontból is. Kb. 12 éves korig nem kellene ennek nagy hangsúlyt fektetni. Sokkal fontosabb lenne, hogy az élmény miatt a sportoljon, ne

az eredmény miatt. A következő ártalom a túlfogyasztás. A cserkész takarékos. Így hangzik a 9. cserkész törvény. Ezt a táborban megtanulják mind a vízzel, mind az étellel, és ezzel a tudattal is térnek vissza a civilizációba. Aki ismeri és szereti a természetet, az mindig is védeni fogja azt. Ebből is következik, hogy a cserkészek amennyire lehet, környezettudatosak.

A sterilizált világkép is korunk egyik nagy problémája. A csapból is az egészség folyik napjainkban. Reklámok tömkelege sugallja, hogy ilyen, meg olyan egészséges ételt, tisztálkodási szert stb.-t vegyél. Miközben sokszor ezáltal tesznek minket védtelenné, hisz nem hagyják meg szervezetünk természetes védelmi rendszerét. Pedig ennek gyerekkorban kell kialakulnia. Melyik cserkészvezető ne hallotta volna szülőktől, hogy nem meri elengedni a táborba a gyereket, mert mi lesz, ha a földön alszik, felfázik, ha koszos lesz, ha megcsípi a csalán, belemegy a kullancs és sorolhatnám a „jobbnál-jobb” kifogásokat. Nagyon nagy probléma a burokból nevelt gyerek. Az agyon szeretett gyerekek megadnak mindent, amire csak vágyik, hogy kimutassák hatalmas szeretetüket. Féltik mindentől. Próbálnak mindent elintézni helyette, hogy a gyerekek jó legyen, de ezáltal rontanak el „mindent”. Féltik a játszótéren, pedig itt alakul ki nagyon sok képessége. De az állandó „gyere le onnan; ezt nem szabad; nagyon veszélyes; stb.” miatt a gyerek is félni fog és nem fejlődik. Ezekből az állandó visszatartásokból alakul ki az, hogy nem szívesen megy ki, inkább otthon tévéznek, gépeznek, ami kezdetben megnyugtatja a szülőket, akik nem látják, hogy ezzel okozzák a legnagyobb károsodást a gyerekekben. Nem tud felkészülni az immunrendszerére sem az életre. Később ennek súlyos következményei lesznek. A cserkészlet olyan gyerekeket nevel ezáltal, akik így egészségesebbé válnak a társaiknál.

Az egészséggel, egészséges életmóddal kapcsolatban szeretnék leírni még néhány gondolatot, amik az eddigiek során kevésbé kerültek elő. A szociális egészséget az adja, hogy egy közösséghez tartozik, akikre mindig számíthat, akik befogadják. Vannak barátai, értékes kapcsolatai, így a depresszióra is sokkal kisebb a hajlama. Ami szintén egy nagy társadalmi probléma jelenleg. Mivel a cserkészlet vallásos szervezet, így a lelki egészségre is pozitív hatással van. A hit

nagyon fontos, elengedhetetlen a boldog élethez. Aki nem hisz valamiben az el van veszve, nem tud mibe kapaszkodni, ha nagy a baj. Elég csak abba belegondolni, hogy a nagyon betegek között mennyit számít a felépülésnél az, hogy valaki hisz magában, vagy nem. Ezt a pozitív életszemléletet is igyekszik átadni a cserkészlet. A testi egészségünkről már sok szó esett. De még egy gondolatot megemlítenék: mindenkinek, 'optimális korban' meg kell kapnia azokat a szükséglet-élményt fölkeltő impulzusokat, amelyek az egész életre odakötik őket a testkultúra valamelyik (vagy több) területéhez.”²⁸ Ezért jó, hogy már 7 évesen elmehet valaki kiscserkésznek, mert ezeken a kereteken belül megkapja ezt az élményt, és nagy esély van rá, hogy mindig fontos szerepe lesz életében a sportnak. A szellemi egészséget a mentális rekreáció segíti elő. Az értelmet, a tudást, az intellektualitást igyekszik fejleszteni. Kulturális programokkal, gondolkodást igénylő játékokkal stb. Az egészséges életmódhoz utolsóként említeném meg a káros szenvedélyeket, függőségeket. Rengeteg ember szenved ezektől, aminek oka egyrészt az, hogy nem tudja hasznosan eltölteni az idejét, nincs kihez forduljon a problémájával, vagy mert olyan közösséghez tartozik, ahol ez a menő. Magyarországon a 15 éves fiúk 28%-a, a lányok 26%-a dohányzik legalább heti rendszerességgel.²⁹ A cserkészlet, olyan közösség, ahol nem nézik jó szemmel, a káros szenvedéllyel élőket. Megtanít arra, hogy hasznosan töltsd el az idődet, és jó társaságba kerülsz. Így sokkal kisebb az esély rá, hogy ilyen tekintetben rossz útra térj.

Végezetül Bi-Pi egyik legzseniálisabb gondolatára hívnám fel a figyelmet: „Az igazi boldogságot csak a másoknak nyújtott boldogság által érhetitek el.” Ehhez kapcsolódik a 3. cserkészlet-törvény: A cserkész ahol tud, segít. Aki ezt kipróbálja, hamar belátja, hogy így van. Mi több, a tudomány is igazolja, hogy aki segítőkész, jószívű, nem mérgező, haragtartó az kiegyensúlyozottabb, egészségesebb életet él, nyugodtabb a lelke. Nagyon szépen kifejezi ezt a következő kis történet: „Egy tavaszi reggelen két lámajelölt (papnövendék) haladt egy erdőn át a szentély felé, hogy imádkozzanak. Egy rőzsét cipelő öregasszony került a szemük elé, aki terhe súlyától a patakba esett. Az egyik ifjú így szólt a másikhoz: vigyázz, nehogy besározd magad, mert nem léphetsz a szentélybe. Mire a másik, választ sem adva, odaugrott az anyókához, és kiségitette a patakba. A két papjelölt továbbhaladt.

A segítő ifjú vidáman szólt a másikhoz, aki egyre komorabbá vált, és semmit nem válaszolt. Mire társa odaszólt neki: mondd, te még mindig cipeled?³⁰ „A boldog emberek szociálisan nyitottabbak kapcsolatteremtésre, mások segítésére egyaránt. Rugalmas gondolkodásúak, kreatívok, és a mindennapok frusztrációit is jobban bírják az átlagnál³¹ Így a segítségnyújtással a cserkész önmagával is jót tesz, és önmaga boldogságát is elősegíti.

6. Saját vizsgálat

Kutatásom módszere: online kérdőív, és 2 személyes interjú. A kérdőívet (Cserkészlet és a sport kapcsolata) egy cserkészvezetők által használt infólistán tettem közzé, és 127-en töltötték ki. Azt kutattam, hogy milyenek a cserkészek sportolási szokásai, illetve mennyire tudatosul bennük az egészséges életmód fontossága, mennyire tudatosítják a kisebb cserkészeknek ezt, és ezt mennyire valósítják meg az életben. Az első interjú Solymosi Balázs országos vezetőtiszttel készült. Többek között foglalkozik az Egységes Ifjúságnevelési koncepció megalkotásával. Tehát a nevelési kérdéseket, problémákat nagyon jól átlátja. Valóban rengeteg új dolgot mondott nekem. Míg én nagyon optimistán láttam a helyzetet, addig ő rávilágított a problémákra, de természetesen a megoldásokra is. Érthető, hogy egy 100 éve kialakult rendszernek változnia kell a korral, ha a felnövekvő ifjúság is változik, de a cserkészlet alapja mindig Bi-Pi nevelési módszere lesz. A másik interjút cserkészcsalád témakörben végeztem a csapatparancsnokommal és kedves feleségével. Itt arra a kérdésre akartam választ kapni, hogy miben tér el egy ilyen család az „átlagostól”.

6.1 Kérdőív

127-en töltötték ki a kérdőívemet, 66 férfi és 62 nő. Az átlagéletkor 25,1 év. Jogos lenne a felvetés, hogy ez nem cserkészkorosztály, de ezen az infólistán a cserkész vezetők vannak, akik ugyanúgy voltak cserkészek, most pedig vezetők.

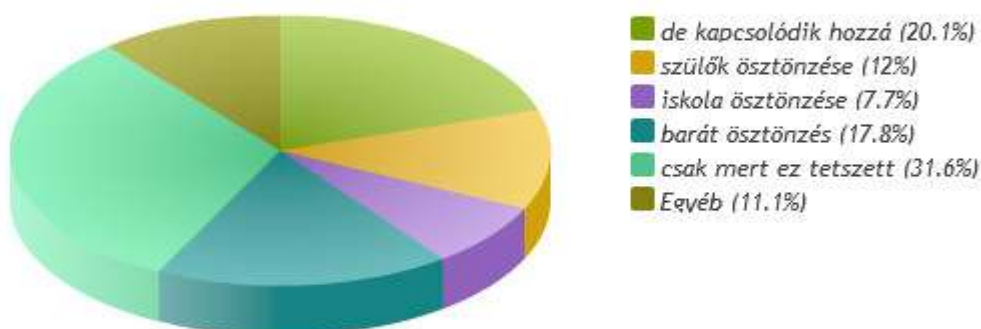
Tehát a leginkább elhivatott cserkészek, úgy gondolom. Így nekik nagyon jól át kell látniuk a cserkészlet helyzetét, és ők azok, akik példák a fiatalok előtt. A 12 kérdésből 4 volt nyílt kérdés, ahol kíváncsi voltam a véleményükre, ötleteikre. 5 kérdésnél több választási lehetőség közül kellett dönteni, illetve 3-nál értékelőskálán kellett bejelölni mennyire ért a gondolatommal egyet.

1.Mit sportolsz? Mit sportoltál eddig és mennyi ideig? Mivel 25 év az átlag, így leginkább egyetemisták és pályakezdők töltötték ki, úgy gondolom. 8-an írták, hogy jelenleg nem sportolnak, de közülük is csak 1 volt, aki soha nem is sportolt a cserkészeten kívül. Sokan hobby-szerűen sportolnak heti 1-2x, de ezt az eredményt nagyon pozitívnak találom. Rengeteg különböző sportot írtak be, de a természetjárást, futást, kerékpározást, kirándulást, vagyis ami friss levegőn történik sokan előnyben részesítették.

2.Sporttevékenységed mennyire kötődik a cserkészethez? Mennyiben határozta meg a cserkészlet a választásodat? 1-4ig kellett pontozni a skálán. 2,17 lett az átlag. Utólag belegondolva, nem egyértelmű a kérdés, mert nem lehet tudni, hogy a cserkészletet és a sportot mikor kezdte el. De a következő kérdésekkel együtt jobban értelmezhető.

...3. kérdés:

Ha nem kapcsolódik a cserkészethez, akkor, milyen ösztönzésből választottad a sportágadat?

Az egyében belül vannak érdekes válaszok: „mert nincs ellentétben a cserkész életformával.”; „cserkészekkel-barátokkal együtt csináltuk”.

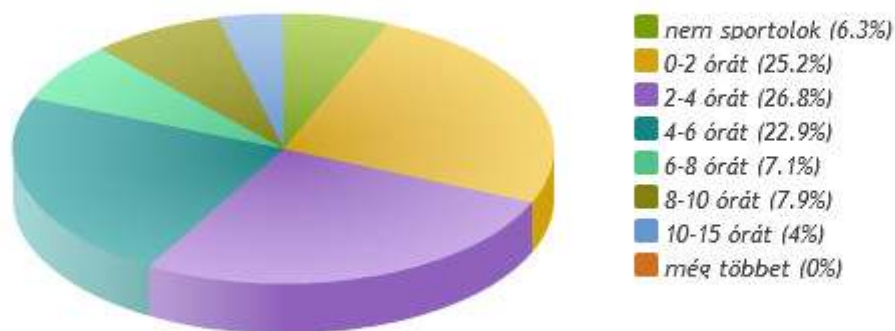
4. Mennyire érzed úgy, hogy a cserkészlet közelebb vitt az egészséges életmódhoz? 7-es skálán 5,55-ös átlagot nagyon jónak tekintem, mivel a cserkészletnek ez csak egy része, hogy egészségtudatosra neveljen., és mint említettem, több közösségnek a feladata az embert jó irányba nevelni, és ezek közül a cserkészlet csak egy. De ez az eredmény alapján is látszik, hogy milyen meghatározó.

5. Mennyire lehet megszerettetni örsik, portyák és táborok alkalmával a mozgást, a sportot a gyerekekkel, hogy az életük meghatározó része legyen? Az 5,46-os átlag a 7-es listán jónak tekinthető. Össze is függ az előző kérdéssel, és a két eredmény közel is van egymáshoz. Látható, hogy valóban cél a testi egészség kialakítása, az egészséges életmódra való nevelés.

6. Milyen eszközökkel tudatosítjátok a cserkészleten belül, illetve hogyan tudatosítottátok veletek az egészséges életmódra való törekvést? Nagyon örültem, hogy szinte mindenki több gondolatát is leírta ezzel kapcsolatban. Csak néhány olyan ötletet írok le, amit többen is írtak: Rendszeres mozgás a friss levegőn; sportnap; helyes táplálkozás; káros szenvedélyektől való tartózkodás; szoros napirend; aktív élethez jó erőnlétre van szükség; reggeli torna; wellness nap. Ezeket sokan említették. Ha megnézzük, ezek az egészségnek a testi részére vonatkoznak. Többeknél megjelenik: A cserkész testben és lélekben tiszta. Tehát a lelki vonatkozása is. Örültem, hogy többen írták a környezettudatosságot, ami külföldön már elterjedt, hogy szintén az egészségünk része, de itthon még gyerekcipőben jár ez a gondolat. Mármost az emberek fejében az egészséghez ritkán kapcsolódik itthon a környezet óvása, fontossága, mint egészséget elősegítő faktor. A cserkészeknél a környezettudatosság nagyon fontos szerepet tölt be.(Az egészség területei: physical, social, emotional, environmental, spiritual, intellectual.)

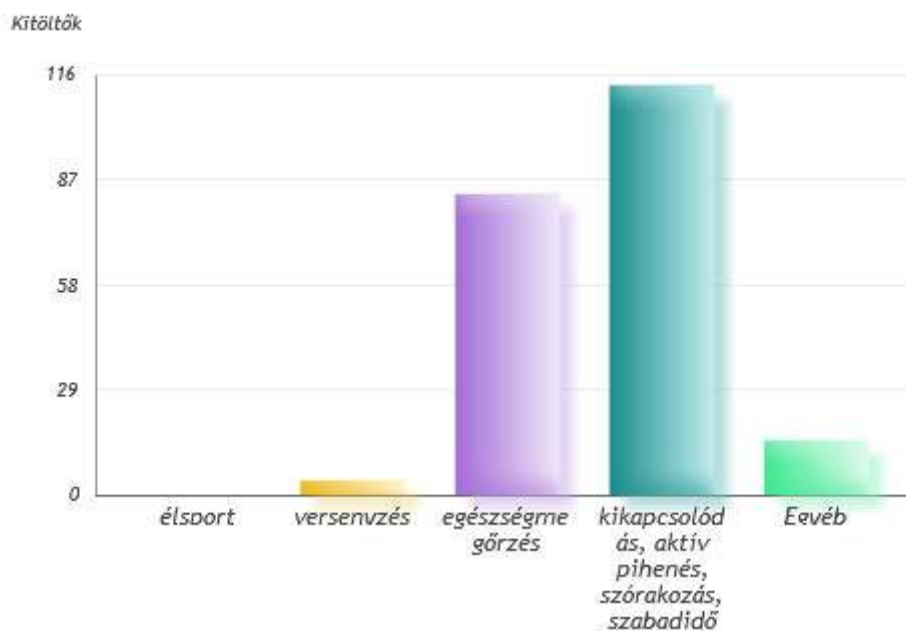
7. kérdés:

Átlagosan heti hány órát töltesz el sportolással, aktív mozgással?

8. kérdés:

Milyen terveid vannak a sporttal kapcsolatban?

A fenti 2 diagramból jól látható, hogy a cserkészek rendszeresen sportolnak. Kb. 70% minimum 2 órát sportol heti rendszerességgel, és csak 6% mondta azt, hogy nem végez sportmozgást a cserkészeten kívül. Kikapcsolódás, szórakozás, és egészségmegőrzés miatt sportolnak. Tehát tudatos döntés eredménye. Rekreatív célból mozognak nagyrészt.

9. Szívesebben sportolsz, mozogsz szabadban, mint teremben? 75% írta, hogy szívesebben mozog friss levegőn, és csupán 2 ember írta, hogy inkább teremben. Azt nem kérdeztem meg, hogy miért, de szerintem ők allergia miatt, vagy hasonló jellegű probléma lehet a háttérben. 23% pedig azt válaszolta, hogy nem számít hogy hol mozog. Hasonló eredményre számítottam, mivel a cserkészlet kapcsán megszeretik a legtöbben a természetben, friss levegőn való mozgást.

10. Mennyi pénzt költesz a sportolásra egy hónapban? A megkérdezettek 34%-a ingyen megoldja a sportolását. Ez egyrészt abból következhet, mert a cserkészlet által leginkább a természetben üzhető sportokat ismerik, és szeretik meg, ami a friss levegő miatt is jó hatással van a szervezetre, illetve ingyen van. 34% pedig maximum 3000Ft-ot költ sportolásra. Ez is az előző gondolatot igazolja, hogy inkább a természetben töltenek több időt. A cserkész közösséggel együtt ez természetes. Ezen kívül pedig ez az összeg, arra elég, hogy valamit hobby jelleggel havi 1-2x csináljon. Pl. falmászás, korcsolyázás, tenisz, stb. Amik inkább alkalmiak. 10000Ft feletti összeget 3% enged meg magának. Ha megnézzük egy budapesti fitnessz havi bérletet, láthatjuk, hogy bőven ez az összeg fölött van. A cserkészek közel fele pedig budapesti. De ezzel nem sokan élnek, mert látják, hogy ennél gazdaságosabb módon is lehetünk egészségesek. Nem a fitnessztermek tesznek egészségessé. De például a Magyar Cserkészsövetség mostanában kötött szerződést a sportkártyával, amivel nagyon kedvezményesen sportolhatnak országszerte jó néhány sportlétesítményben. Igyekeznek ilyen módon is lehetőséget biztosítani, hogy megvalósuljon: *„A cserkész testben és lélekben tiszta.” valamint az indulónk első versszakának egy sora: „...Jó fegyverünk izmos karunk...”*.

11. Milyen hatással van szerinted a cserkészlet a sportolási szokásainkra? Kezdeném azzal, hogy kb. 15-en azt válaszolták, hogy semmilyen hatását nem érezték. Persze megnyugtató, hogy a többiek nagyon jókat írtak. Felsorolás szinten ismertetném a többször elhangzottakat. Több időt töltünk el a természetben, mint az átlagemberek, ami egészséges. Vannak versenyek, sok túra,

kirándulás. Aktív életre nevel. Szívesen sportolnak együtt; a jó társaság miatt elmennek mozogni. Megtanulnak győzni, veszíteni, és a fair play játékot. Egy érdekes példát kiemelnék: „Én személy szerint utálok futni, de egy játék kedvéért megteszem. a saját a többiek szórakoztatásáért és a csapat sikeréért.” Csapatszellem kialakulása nagyon fontos. Ahogy az előző kérdésnél is kiderült, inkább az olcsóbb sportolást részesítik előnyben.

Kaptam olyan véleményt, hogy a vezetőkre negatív hatással van, mert sok a munkájuk. Akik tényleg a szövetség élén vannak, azoktól valóban nagyon sok időt követel. De egy másik véleménnyel is egyet értek, miszerint akik vezetők a táborokba, túrákon a teljesítőképességükkel is példát kell mutatniuk, emiatt igyekeznek karban tartani magukat. Többen pedig új sportokat, játékokat ismertek itt meg, amit aztán nagyon megszerettek. Azzal a gondolattal zárnám miszerint valóban a rekreatív sportolás mellett áll a cserkészlet, és nem egyeztethető össze az élsporttal. Ez ma szerintem is így van, de nem volt mindig így. Amikor még nem a pénzről szólt az élsport más volt a helyzet. Erre hoznék fel egy érdekes példát: Csík Ferenc úszónk a berlini olimpiai aranyérmes a következőket írta:

„...Még sokkal fontosabb azonban ennél az erkölcsi kellék. Kitartás, következetesség, kötelességtudás, fegyelmezettség, aszkéta életmód, a legszigorúbb ragaszkodás mindennemű kilengéstől, megtartóztató életmód, alkohol- nikotin tilalom, tehát a legerkölcösebb élet, mind-mind erkölcsi kellék, mely nélkül nincs eredmény. És éppen ebben rejlik a versenysportnak óriási nevelő hatása, mert a fiatalságot ésszerű életmódhoz és igazi keresztény férfiúi erényekhez szoktatja. Olyan erények ezek, melyeket a cserkészlet igyekszik belenevelni a fiatalságba, nem frázis tehát az, ha azt is mondom, hogy csak igazi cserkész lehet nagy sportember. Vagy talán úgy is fogalmazhatnám meg ezt a tételt, hogyha valaki nem is volt cserkész, a cserkész'erények birtokában kell lennie.” „Íme elmondottam, hogy melyik az az út, amelyhez, az olimpiai bajnoksághoz el lehet jutni. Ennek az útnak a kezdete a cserkész'táborokban van és szilárd meggyőződésem, hogy csak azért tudtam elérni az olimpiai győzelmet, mert ehhez az úthoz igyekeztem magam tartani.”³²De abban az időben még másról szólt az élsport is...

12. Ha eszedbe jutna egyéb pozitív hatása a cserkésznek az egészséges életmóddal kapcsolatban kérlek, írd le! Örömmel töltött el, hogy itt is majdnem mindenki válaszolt. Sok-sok személyes példát hoztak fel, amiből látom, hogy valóban mennyien igyekeznek egészséges életet élni. Tényleg át tudták tenni a mindennapi életükbe azt, amit a cserkészlet adott. Nemhiába tartják a cserkészletet életformának!

6.2. Interjúk

6.2.1. Interjú Solymosi Balázs cst. (205.) országos Vezetőtiszttel (a nevelési programért felelős vezető)

Azzal a ténnyel szeretném kezdeni, hogy ez az interjú kicsit elszomorított, mivel más oldalról is megvilágította a magyar cserkészletet, mint ahonnan én eddig láttam. A cserkészlet valóban ezekre az alapelvekre épül, amiket leírtam dolgozatomban, de a gyakorlati megvalósítás esetenként nem ilyen egyszerű. Kevés csapat van, ahol mindez egészében megvalósul, azonban törekedni kell rá, és az országos központ ezért dolgozik. De abban egyetértünk, hogy mindenképp pozitív értékeket ad át, hol többet, hol kevesebbet. Megnyugtató azonban, hogy dolgoznak rajta, hogy a mai gyerekeknek legjobban megfelelő nevelési koncepciót fejlesszék ki. Solymosi Balázs egyik fő feladata, a cserkész nevelési program kidolgozásával gyakorlati munkát végzőket támogassa, hogy a nevelési folyamat a legjobb irányba mozduljon el. Az interjú alatt megbizonyosodtam, hogy jó kezekben van ez a feladat. Emiatt is érthető, hogy az interjú során a válaszok, inkább a problémákra éleződtek ki, illetve példákkal érzékeltette, hogy hogyan lehet a cserkészlet még jobb. A következőkben a kérdéseimre tett válaszainak lényegét közlöm. Illetve néhol hozzáfűzök saját kiegészítést.

Vezetőként megértette, hogy mekkora lehetőség és erő van a cserkészletben, és ez egy nagyon jó eszköz arra, hogy változtassunk a dolgokon, és hogy jobb világot csináljunk. Azért csináljuk mi cserkészek, mert hiszünk benne, hogy ez jó.

A szövetségnek nem elsődleges célja a létszámnövelés. Ez egy hozadéka annak, hogy jól csináljuk. Akik nálunk vannak, kapjanak egy nagyon jó élményt, egy minőségi programot és ezen keresztül és szakmailag elvárható és megfelelő szinten-lévő olyan értékalapú és emberré fejlesztő nevelést, amin keresztül megvalósul a magyar cserkészlet küldetése, amit megfogalmaztunk a magyar cserkészletben. Mint fentebb említettem, ezt az átfogó mindenre kiterjedő nevelést elérni nem egyszerű feladat.

Röviden megemlíteném a magyar cserkészlet hiányosságait, vagyis amire nincs jelenleg konkrét megoldás. Vannak csapatok, ahol nem veszik komolyan a cserkészlet módszereket, fogadalmat, ami miatt a nevelési hatásából sokat veszítenek. Másik probléma, hogy az idősebb korosztálynak kevésbé szól. De külföldön ez egyértelmű, hogy 18 éves kor fölött nem foglalkoznak veled, mivel ifjúsági szervezet. Itthon ha vezető vagy akkor tudod tovább csinálni, de nem a saját korosztályoddal. Ha nem akarsz vezető lenni, akkor valóban kevesebb program lehetőséged van, és tényleg sokan abba is hagyják ilyenkor.

Sajnos, a legtöbben nem tudják igazán kik is vagyunk mi. A médiában látnak esetleg valamit, de ott pont azt nem tudjuk elmondani, megmutatni mi is a cserkészlet. A szülők látják pozitív hatását a gyerekükön. De legtöbben nem, mert nem visszük be a városba a cserkészletet. Erdőbe pedig elég kevés ember jár arra, amerre táborozunk, úgy, hogy munkánk velejét megláthassák. Így ez is egy cél, hogy közelebb vigyük a cserkészletet az emberekhez, legalább néhány program erejéig be a városba.

Szociális értelemben egészségesebbnek tartja a cserkészletet, mert van közösségi élményük, ami nagyon jó. (Ma a magyar fiatalság kb. 1,5%-a kötődik valamilyen egyesülethez, klubhoz- Nem formális közösséghez maximum 8-10%). Lelki rekreációt nyújtani, azért nehéz, mert mindenki más közegből jött, és nem lehet tudni ki milyen szinten áll ezen a területen. De legtöbbször, úgy gondolom pozitív hatással van a cserkészlet a lelki fejlődés terén is, mivel a többiek jó példáját általában követik. Testi egészség ismét kényes téma például egy tábor esetén, ahol dilemma, hogy olcsó vagy egészséges legyen. A kettő sokszor nem

fedí egymást. Saját táboraimból kiindulva próbálják a lehető legolcsóbban kihozni a lehető legegészségesebb ételleket. De ez is csapat függő.

A cserkészkapcsolatok sok esetben meghatározóbbak. Van infólistánk, amin keresztül tudunk segíteni egymásnak ebben-abbban. Itthon „mindenki ismer mindenkit”. Nincs 2 olyan cserkész, akinek ne lenne legalább egy közös ismerőse. Így egy zárt közösség képét mutató csoport. Egyszerűbb is így az összetartás. De nehezebben is jön le, hogy valóban „A cserkész minden cserkészt testvérének tekint”-e. Volt, hogy a vezetőséggel Máltára mentek pihenni. Felhívta a szomszéd szigeten lévő cserkészcsapatot, hogy szükségük lenne szállásra. Mondták, hogy jó. Ott várták őket kisbusszal- adtak nekik szállást a cserkészotthonban és a kisbuszt is, hogy használják egészséggel. Cserkésztestvériséget megélték végre, úgy, ahogy annak valóban működni kell. Ismeretlenül, szeretetből, csak azért, mert te is cserkész vagy.

Néhány számomra nagyon kedves példát említenék még meg, amit Balázs elmesélt. Böjt időszakában ment kósza korosztállyal (14-18 év) portyázni (2-3 napos program), ahova mindenki csak 2kg kenyeret vihetett. Egy forrás mellett telepedtek le. El lehet képzelni, hogy élték meg a böjtöt, mekkora önfegyelmet tanultak, és ez milyen jó hatással volt a fejlődésükre. Egy táborban ferences szerzetesekként élt az őrs, ami egy kolduló rend. Így ők egyszer sem álltak sorba ételért, hanem megtanulták, hogyan lehet emberségesen kérni; míg a többiek megtanulták, hogyan lehet adni, ha neked van. Annyit még életükben nem ettek, mint akkor- mesélte büszkén. Ezáltal is mindenki sokat tanult, aki kért, és aki adott az is. Egyéb példákat is említett, amikhez kell egy kis ötletesség, egy kis pedagógiai érzék, és szinte csodákat lehet elérni a gyerekeknél, úgy, hogy élvezik és észre sem veszik, hogy közben tanulnak is. Én is sokat tanultam ebből a beszélgetésből.

6.2.2 Interjú Nyisztor Ákossal és feleségével, Vas Ritával a cserkész családról

A cserkészlet arra készít fel, hogyan legyél hasznos tagja a társadalomnak. Az őrsvezetőképzőben azt tanuló meg, hogyan tudod nevelni a nálad néhány évvel fiatalabbakat. A segédtsízképzőben pedig azt, hogyan tudsz egy csapat élére állni,

és jó vezető lenni. Ezek olyan értékek, amik az élet egyéb területén is nagyon hasznosak. Egyik legfontosabb színtere a családi nevelés. Ez adja meg a gyerekeknek az alapot. Abból tud elkezdni építkezni, amit a közvetlen környezetétől kap, így nem mindegy a szülei mennyire felkészültek. A cserkészlet ehhez ad egy erős alapot. Képzelnék el azt, hogy ami értékeket felsoroltam eddig, amit a cserkészlet ad, azt a gyerek nem cserkész foglalkozások és portyák, táborok közben kapja meg, hanem élete legfontosabb részében minden nap. Könnyen belátható, hogyha egy cserkész szülei otthon más értékeket képviselnek, akkor az csak összezavarja a gyereket. Ezért írtam, hogy a szülőknek összhangban kell lenni a cserkész neveléssel. Együtt sokkal erősebb hatást fejtenek ki. A következőkben ismertetem kérdéseimet és röviden összegzem a rá adott válaszait, illetve néhol kiegészítem saját gondolataimmal.

1. Miben más, ha más egy cserkészcsalád?

Főleg a világnézetükben térnek el. Isten és természet szeretet jellemzi őket. Ezen keresztül próbálják a gyerekeket is nevelni. Alapvetően meghatározza, hogy mind a ketten cserkészek. Ezen keresztül ismerkedtek meg. Mindkettejük világszemléletét nagyban meghatározta. Azonos gondolkodásmódot tett lehetővé, így az értékek nem voltak kérdések, és ezek alapján próbálják a gyerekeket is nevelni. Alapvető nevelési elvek a következetesség, és a példamutatás, amik az előéletükből adódnak. Őrsvezetés, csapatvezetés megadott egy alapot, miután sokkal könnyebben lehet jól nevelni. Értéket adunk azzal, ahogyan viselkedünk, amit képviselünk.

2. Gyerekeket, hogyan nevelik?

3 gyerekük van. A legidősebb 7 éves. Ha jó idő van, akkor sokat vannak kinn a friss levegőn. De minden nap kell egy kis mozgás a levegőn, még a legnagyobb hidegben is. Így hozzászoknak a rendszeres mozgáshoz. Az egyik gyerek például azon akadt ki, hogy anyukája kocsival ment érte. Nem fordítva szokott ez lenni? Az a fél óra, amíg sétálnak, pedig nagyon jó alkalom arra, hogy beszélgessenek, időt szánjanak egymásra, mert otthon már jön a játék, a szülőknek pedig van elég munkájuk. Sokat vannak, természetben így hamar észreveszik a természet szépségeit. Egy kicsi gyerekeknek szóló tv csatornát néznek csak. Volt, hogy

nagypapánál láttak más csatornát; ahol lövöldözés volt és ők mondták, hogy ezt kapcsolja ki.

3.Hogyan lehet összeegyeztetni ezt a nevelést egy másik közösséggel? (Gondolok itt arra, hogy mi lesz, ha bekerül az óvodába, iskolába, egyéb közösségekbe, ahol más hatások érik.)

Először is a lehető legjobbat kell választani a gyerekeknek. Ők óvónők alapján választottak óvodát. A gyerek a pozitívumokat átveszi a többi gyerektől, ami fordítva is igaz. A negatívumokat pedig a gyerekek bátran elmondják otthon, és a szülők helyreteszik a saját értékrendjük szerint. Amivel találkozik és megbeszéli, azt fogja tudni hova rakni a saját értékrendjében.

Pozitív példák: Amikor bekerült az óvodába egyikőjük és először kapták az ebédet, mindenki elkezdett enni, csak ő nem. Óvónő kérdezte:”Te miért nem eszel?” Erre ő: „Hát még nem imádkoztunk!” Év végére az ő kis barátai imádkoztak vele együtt. Megtanította őket.

A gyerekeiket soha nem tiltották egyik barátjától sem. A gyerek mondta otthon, hogy azért nem játszik az egyik gyerekkel, mert olyan csúnyát mondott rá. Nem tetszik neki, hogy csúnyán beszél, és ezért nem játszik vele. Vagy ha olyat játszanak, ami lövöldözős akkor sem áll be.

4.Többi cserkész családdal milyen a kapcsolat? Miben mások esetleg ezek a kapcsolatok?

Több cserkészcsaláddal nagyon jó viszonyba vannak. Tartják rendszeresen a kapcsolatot. Ez annak tudható be, hogy legtöbb esetben régről ismerik egymást. (táborokból, képzésekről, közös ismerős, család stb.) Valamint hasonló értékeket képviselnek, és a gyerekeknek is jót tesz, ha hasonló gyerekekkel is barátkoznak. Amikor van lehetőség összejárnak, és egy nagyon jó baráti közösséget alkotnak. Hiába van egy embernek saját értékrendje, jobb, és könnyebb megélni, ha közösségben van. Egyre több cserkészprogramon gondolnak a cserkészcsaládokra manapság, és szerveznek nekik is programokat.

5.Hogyan telik egy átlagos nap? Hogyan telik a hétvége?

Próbálnak többet sétálni, mert nem mindig fér bele emellett más sportolás. Valamint környezettudatosabb és gazdaságosabb, mint kocsival menni. Az esti programuk fix. Fürdetés, mese aztán a család együtt imádkozik. Sorban mindenki megköszöni a Jóistennek, ami szép volt aznap. Ezt igénylik is a gyerekek. Amilyen napirendet kialakítasz a gyerekekben, később azt kéri számon, és betartatja, mert ha hozzá szokott valamihez, akkor nem lehet eltérni. A napi ritmus is biztonságot ad nekik. Emellett önállóságra próbálják szoktatni őket. Az sem véletlen, hogy a gyerekek szívesen segítenek szüleiknek, mert érzékeltetik velük, hogy ezzel milyen hasznosak is ők. Hétfvégén is olyan programokat vállalnak el, ami nem az egyénnek, hanem a családnak fontos. Közös programokat részesítik előnyben. Hétfvége a családi pihenésről szól. A gyerekeknek is ugyanúgy ki kell pihenni magukat. A mai világban őket is elég (di)stressz éri. Egy példát említenék meg az Isten szeretettel, jócselekedettel kapcsolatban. Egyikőjük karácsonykor mondta ezt: A Jóisten annyira eltalálta az ajándékát, hogy neki is kell valami ajándékot adni a Jézuskának, és megkérdezte, hogy ministrálhat-e? Mert ez lenne az ő ajándéka. Azóta minden vasárnap ministrál...

Cserkész programokon, amikor tudnak, részt vesznek. Főleg ahogy nagyobbak lesznek a gyerekek. Így látják ezt a közösséget, hogy hogyan is működik és milyen jó. Azt hiszem ezzel a rövid összefoglalással érzékeltettem, milyen módon nevelik ők a gyerekeiket, és ez nagyjából lefedi a többi cserkész családban való nevelést is. Számomra példa értékű. Azt hiszem, mindenki tanulhat az ilyen családoktól.

7. Összefoglalás és a hipotézisek értékelése

A cserkészlet fogalmából, céljából, és alapelveiből lehet látni, hogy a cserkészlet a fiatalokat erkölcsi és egészséges testi neveléssel igyekszik életrevaló, hasznos magyarokká tenni. Úgy gondolom, hogy a jelenlegi helyzet nem rossz. A pedagógia jó, de van mit változtatni rajta, hogy jobban a ma gyerekeinek szóljon. de még így is az egyik legjobb módszer. Örömmel tölt el, hogy sokan dolgoznak mégis önzetlenül azon, hogy még jobb legyen. Jobb fiatalság kerüljön ki ebből a mozgalomból és talán idővel a létszám is növekedjen. Jöjjenek rá a szülők,

pedagógusok, hogy jó, ha a cserkésznek küldi a gyereket. Azt, hogy miért is jó, még egy példával szemléltetném: Jim Spier cserkészvezető, személyes tapasztalataiból merítve a következő érdekes és megvilágosító megállapításokkal szolgált: Lelki szemeid előtt láss száz tetszőleges fiút, akik nemrégiben léptek be a cserkészekhez: E száz fiúból aligha fog valaha egy is a fiatalkorúak bírósága előtt állni. Százból 12-en a cserkészeknél kerülnek kapcsolatba először a vallással. 18-an választanak itt olyan hobbit és érdeklődési területet, amelyek egész életükben elkísérik őket. 8-an fogják megtalálni jövőd hivatásukat a jelvénytulajdonos munkák és a cserkészkapcsolataik révén. Egyikük a cserkészeknél szerzett készségei felhasználásával meg fogja menteni egy másik ember életét, egy másik pedig azzal dicsekedhet majd, hogy a saját életét mentette meg. 17-en közülük a jövő cserkészvezetői lesznek, és további sok ezer fiúnak mutatnak majd utat.³³

Szakdolgozatomból látható, hogy a hipotézisek általánosságban igaznak bizonyultak. Kivételek mindenhol vannak, de a legtöbb cserkész rengeteg hasznos dolgot tanul itt. Akik több éves cserkészmuálttal rendelkeznek, megtanulják, hogyan kell egészségesebben élni. A cserkészteket nevezhetném egy életmódtanácsadásnak is, ahol lelki, szellemi, szociális és testi értelemben is sokat kaphatnak a gyerekek. A környezettudatos nevelés a jó példamutatással szintén eléri hatását. A kérdőívem válaszaiból látható, hogy milyen mértékben valósul meg az egészséges életmódra nevelés a cserkészeten belül. Ha valaki ezeknek megfelelően él, akkor egyértelmű, hogy hasznos tagja lesz a társadalomnak. Solymosi Balázssal való beszélgetésből kiderült, hogy természetesen van még miben fejlődni, és dolgozni is ezen. Nagyon jó eszköz arra, hogy jobb világot hozzunk létre. A cserkészszülőkkel készített interjúból is sok pozitív következtetést lehet levonni. Nem mindegy hova születik egy gyerek, de a jellemének kialakításában legfontosabb szerepet nem az anyagiak, a lakóhely és a körülmények szabják meg, hanem az a közösség, ami neveli őt. Vagyis kezdetben főleg a szülei. A cserkészszülők pedig azért, hogy cserkész szellemiséget fiatal korukban megkapták, és vezetőként sok tapasztalatot gyűjtöttek képessé válnak arra, hogy saját gyerekeiknek is példaértékű nevelést nyújtsanak.

Remélem szakdolgozatommal sikerült úgy bemutatnom a magyar cserkész közösséget, ahogy az létezik, és ha eljut olyanokhoz, akik nem ismerték eddig, vagy esetleg negatív véleményük volt róla, akkor ők is meglátják benne a sok-sok pozitív értéket. A rekreáció, a mai világban egyre fontosabbá válik, egyre inkább felértékelődik, mert valóban fontos, hogy egészséges emberek éljenek országunkban. A cserkészet egy nagyon jó lehetőség arra, hogy már fiatal korban egészségesek legyünk, és ha felnövünk, akkor is ilyen szellemiségben éljük életünket.

8.Mellékletek

8.1.A tíz cserkésztvény:

- 1.A cserkész egyeneslelkű, és feltétlenül igazat mond.
- 2.A cserkész híven teljesíti kötelességeit, melyekkel Istennek, hazájának, nemzetének és embertársainak tartozik.
- 3.A cserkész ahol tud segít.
- 4.A cserkész minden cserkésztestvérének tekint.
- 5.A cserkész másokkal szemben gyengéd, magával szemben szigorú.
- 6.A cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz és kíméli a növényeket.
- 7.A cserkész feljebbvalóink jó lélekkel és készségesen engedelmeskedik.
- 8.A cserkész vidám és meggondolt.
- 9.A cserkész takarékos.
- 10.A cserkész testben és lélekben tiszta.

8.2.Cserkészfogadalom:

"Én,... fogadom, hogy híven teljesítem kötelességeimet, melyekkel Istennek, hazámnak és embertársaimnak tartozom. Minden lehetőet megteszek, hogy másokon segítsek. Ismerem a cserkész törvényt, és azt mindenkor megtartom!"

9. Jegyzetek

1. www.scout.org
2. <http://hu.wikipedia.org/wiki/Cserkészzet>
3. Sík Sándor- Surján László: Magyar cserkészvezetők könyve 10. oldal
4. Sík Sándor I.m.(idézet mű) 10. oldal
5. Sík Sándor I.m. 13. oldal
6. www.udvardicserkesz.sk/cserkesztori/01_cserkesztortenelem.doc
7. <http://www.gondola.hu/cikkek/33408>
8. http://hu.wikipedia.org/wiki/Cserkészzet_fiúknak
9. <http://www.freeweb.hu/pedagog001/XVIXVII/3.htm>
10. Páva István: Bi-Pi tanítása 71-72. oldal
11. Kovács Tamás Attila: A rekreáció elmélete és módszertana 328. oldal
12. Kovács Tamás Attila: I.m. 328. oldal
13. Kovács Tamás Attila: I.m. 328. oldal
14. Kovács Tamás Attila: I.m. 329. oldal
15. Kovács Tamás Attila: I.m. 331. oldal
16. Kovács Tamás Attila: I.m. 330. oldal
17. Kovács Tamás Attila: I.m. 27. oldal
18. Kovács Tamás Attila: I.m. 24. oldal
19. Kovács Tamás Attila: I.m. 323. oldal
20. Kovács Tamás Attila: I.m. 319. oldal
21. Kovács Tamás Attila: I.m. 320. oldal
22. Kovács Tamás Attila: I.m. 358. oldal
23. Dr. Várnagy Elemér: „Emberebb ember” 13. oldal
24. http://oktatas.origo.hu/20081029/egyre_tudatlanabbak_a_gyerekek
25. Sík Sándor I.m. 39-40. oldal

26. http://oktatas.origo.hu/20081120/legy_resen
27. <http://www.deluxe.hu/milliardos-cserkeszek-steven-spielberg-stephen-bechtel-ross-perot/20100401>
28. Kovács Tamás Attila I.m. 90. oldal
29. Aszmann A., Németh Á., Kökönyei Gy., Várnai D., Páll G., Szabadi I., Sebestyén E.: Serdülőkorúak egészsége
30. <http://www.nana.hu/objektiv/oromtrening-36216.html>
31. Kovács Tamás Attila I.m. 73. oldal
32. Magyar Cserkész, 1992 évi száma
33. David Cottrell: Hétfő reggeli döntések

10.Irodalomjegyzék

- 1.Aszmann A., Németh Á., Kökönyei Gy., Várnai D., Páll G., Szabadi I., Sebestyén E.: Serdülőkorúak egészsége Országos Gyermekegészségügyi Intézet 2009.
- 2.Baden Powell: A boldogulás ösvényein Márton Áron Kiadó, Budapest 1999.
- 3.Csikszentmihályi Mihály: Flow
- 4.David Cottrell: Hétfő reggeli döntések; Bagolyvár Könyvkiadó; Budapest 2009.
- 5.Dr. Várnagy Elemér: „Emberebb ember” A Janus Pannonius Tudományegyetem BTK Pedagógia Tanszék Kiadása, Pécs, 1994.
6. Fritz Péter: Mozgásos rekreáció; Bába Kiadó; 2006.
7. Katona Gabriella: A cserkészlet létjogosultsága napjainkban Magyarországon; Budapest 2008. (szakdolgozat)
8. Kovács Tamás Attila: A rekreáció elmélete és módszertana Fitness Akadémia Bp. 2004.
- 9.Páva István: Bi-Pi élete és kora; Márton Áron Kiadó, Budapest 1992.
10. Páva István: Bi-Pi tanítása; Márton Áron Kiadó, Budapest 1994.
11. Selye János: Stressz distressz nélkül Akadémiai Kiadó, Budapest 1983.
12. Sík Sándor- Surján László: Magyar cserkészvezetők könyve I/1. A cserkészlet pedagógiája Márton Áron Kiadó, Budapest 1988.

13. Sík Sándor-Teleki Pál-Arató László: A cserkészzet; Márton Áron Kiadó, Budapest 2002.

14. Tarjáni Zoltán: A sport helye a cserkészzetben; Eger (szakdolgozat)

15. Magyar Cserkész, 1992 évi száma

Internet és webcímek:

1. <http://www.deluxe.hu/milliardos-cserkeszek-steven-spielberg-stephen-bechtel-ross-perot/20100401>

2. http://hu.wikipedia.org/wiki/Magyar_cserkészzet

3. <http://hu.wikipedia.org/wiki/Cserkészzet>

4. (www.udvardicserkesz.sk/cserkesztori/01_cserkesztortenelem.doc)

5. (http://www.gondola.hu/cikkek/49487-58-ban_a_cserkeszektol_is_feltettek_a_szocializmust.html)

6. http://hu.wikipedia.org/wiki/magyar_cserkészzet

7. http://cserkesz.hu/elnokeg/files/mcs_mozgalmi_alapok.pdf

8. http://www.gondola.hu/cikkek/49487-58-ban_a_cserkeszektol_is_feltettek_a_szocializmust.html

9. <http://www.scout.org/>

10. <http://hu.wikipedia.org/wiki/Cserkészzet>